1939 ий 6 МАРТ № 21 (520) Акше 5 ыр.

9-ше ИИ ЛЕКТЕШ

Чыла эласе пролетарий-шамыч, ушнызал

Рвезе Коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

АНТИРЕЛИГИОЗНЫЙ ПРОПАГАНДЫМ КӰШЫЛ УРОВЕНЬЫШ

„ВЛКСМ молодежлан суеверий ден религиозный предрассудкын кӱлдымашыжым, осаллыкшым эреак умылтарен шога, тидлан антирелигиозный пропагандым колташ лӱмын кружок-шамычым организоватла" (ВЛКСМ программа гыч).

Тиде шотышто мемнан республикыштат ятыр комсомольский организаций-шамыч пашам начар огыл ыштат. Нуно молодежь коклаште антирелигиозный пропагандым шареныт, религийын осаллыкше нерген докладым, лекцийым, беседым эртарылыт, СВБ (Союз воинствующих безбожников) ячейка - шамычлан полшат.

Туге гынат, комсомольский организаций - шамыч антирелигиозный пропаганда дым сайын шынденыт манаш ок лий. Шуко комсомольский организаций-шамыч молодежь коклаште нимогай антирелигиозный пашамат огыт ыште. Сандене гына южо верлаште (особенно Кырык-Марий, Еласал, Юрин, Пектубаево, Параньга, Морко районлаште) религиозный пережиток алят пытаралтын огыл. Теве Еласал районышто „Заветы Ильича" да моло колхозлаштат рвезе ең-шамыч, даже южо комсомолец-шамычат черкыш венчаялташ коштат. Еласовский ден Петнурский школлаште тунемше-шамыч кокла гычат черкыш коштшо - шамыч шагалын огытыл. Тиде факт комсомольский организаций-шамычын антирелигиозный пашам путырак начар ыштымыштым ончыкта.

Антирелигиозный пропагандым лушкыдын шындымылан лийынак религиозный пайрем-шамычын вредный да реакционный улмыштым умылтарен шуктымо огыл. Церковник да сектант-шамыч религиозный пайрем шамычым шкенынтын враждебный пашаштлан использоватлаш тӧчат. Нуно религиозный пайремым организоватлымышт деве мемнан социалистический строительствым кӱрлаш тыршат, шемер-шамыч коклаште антисоветский агитацийым колтылыт. Теве „Трактор Ушем" колхозышто (Оршанка район) южо член-шамыч чодра пашам коден рошто ден крещений пайремым ышташ мӧнгышкышт каеныт. Сектант шамычын вражеский агитацийыштым колыштмо денак тений крещений кечын Керде ялыште (Оршанка район) 21 ученик школыш толын огыл, сандене занятий кӱрылтын.

Тыгай пример-шамыч моло вереат улеат. Тиде чылажат молодежь коклаште, тыгак йоча-шамыч коклаштат антирелигиозный воспитаний путырак начар улмо нерген ойла. Антирелигиозный воспитаний коммунистический воспитанийын ойыраш лийдыме ужашыже улмым шуко комсомольский руководитель-шамыч алят умлен шуктен огытыл.

Шукерте огыл эртыше XV Марийский областной комсомольский конференций молодежь коклаште антирелигиозный пропагандым решительно саемдаш задачым шынден. Комсомольский организаций-шамычлан антирелигиозный пропагандым эше чот виянгдашашт кӱлеш. Религиозный пайрем шамычын вредный да реакционный улмышт нерген, поповщина ден сектант-шамычын контрреволюционный пашашт нерген да молат шемер-шамыч коклаште умландаралмаш пашам шарыман. Тачe „Рвезе Коммунист" газетеш „Кугече кушеч лектын да тудын классовый сущностьшо" нерген печатлыме тезис - шамыч агитатор беседник-шамычлан кугу полышым пуэн кертыт. Тиде тема дене лекцийым, докладым эртарылаш кӱлеш.

Тидеч посна, коммунизм да религий, СССР-ым аралымаш да религий, чон уло але уке, религийын империализм ден фашизмлан служитлымыже, урожайым йӧлтышаш верч кучедалмаш да религий—тема-шамыч дене беседым, докладым организоватлыман.

Комсомольский организаций-шамыч СВБ ячейка-шамычым организационно пеңгыдемдымаште да СВБ у ячейка-шамычым организоватлымаште практический полышым пушаш улыт.

В. М. Молотов йолташ ВКП(б)-ын XVIII с'ездыштыже ыштышаш докладшын тезисше-шамычыште кумышо пятилеткыште шемер-шамычым коммунистически воспитатлыме да капитализмын пережиткыжым ликвидироватлыме шотышто кугу задачым шынден. Тиде задачым шукташлан молодежь коклаште коммунистический воспитаний пашам эше чотырак виянгдаш, капитализмын пережиткыжым йӧршеш пытараш айста чыланат пижына!

ОБЯЗАТЕЛЬСТВЫШТЫМ ШУКТЕНЫТ

Йошкар-Ола педучилищыште тунемше - шамыч ВКП(б)-ын XVIII с'ездше лӱмеш налме обязательствыштым шукташ тӱналыныт. Шке подаркыштым ямдылат.

Тунемше-шамыч оборонный пашам вияп ышташ пижыныт. Шукерте огыл 53 тунемше ПВХО значоклан да 15 тунемше ГСО значоклан нормым сдатленыт. Кызыт адак 53 тунемше ПВХО ден ГСО значокшамычлан нормым сдатлаш ямдылалтыт.

Ив. Литвин.

Значкист-шамычым ямдылен

П. М. Славина йолташ Кужмарий больницыште (Роҥго район) акушерка-лан пашам ышта. Тудо активный да инициативный комсомолка. Комсомольский организацийын поручений-жым эре жапыште шуктен шога. Славина йолташ утларакшым самырык ӱдыр-шамыч коклаште пашам ышта.

Славина йолташ ВКП(б)-ын XVIII с'ездше марте 30 ең деч шагал огыл ГСО значкист-шамычым ямдылен шукташ обязательствым налын ыле. Тудо налме обязательствыжым шуктен. Кызыт адак уэш 20 еңым ямдыла да 10 март марте туныктен лукташ мутым пуэн.

Славина йолташын примерже почеш медсестра Яковлева йолташат с'ездлан подаркым ямдыла. Тудо тунемдыме ден шагал тунемше-шамычым туныкта, тунемаш 10 ең коштеш.

С. Н. Никитин.

Йошкар-Ола МТС-ын электрикше стахановец-комсомолец Кротов йолташ. Тудо кечаш паша нормым 200 процентлан тема. ВКП(б)-ын XVIII с'ездше вашеш налме обязательствыжым шукта.

Фото М. Чуршуковын.

ШЕСТАКОВАН БРИГАДЫЖЕ ОНЧЫЛНО

Мемнан комсомольский организацийыште комсомолец-шамыч предс'ездовский социалистический соревнованийыш ушнен, с'ездым кугу сеңымаш - шамыч дене вашлияш тыршат, налме обязательствыштым шукташ уло вийышт дене кучедалыт.

Теве комсомолец М. Митяков, Е. Шестакова да А. Софронов йолташ-шамыч ВКП(б)-ын XVIII с'ездше марте шке бригадыштышт трактор-шамычым ремонтироватлен пытараш обязательствым налыныт ыле, нуно тидым штен шуктат. Шестакова йолташ шке бригадыштыже трактор-шамычым ремонтироватлен пытарен да моло бригада-шамычлан полша. Тудын бригадыште ыштыше-шамыч чыланат паша нормыштым 120—130 процент марте темен толыт.

Тидын ден пырля организацийыште Молотов ден Жданов йолташ-шамычын ыштышаш доклад тезисыштым обсуждатлена.

Р. Сорокин—
Роҥго МТС пеленсе комсомольский организацийын секретарьже.

ИНФОРМАЦИОННЫЙ УВЕРТАРЫМАШ

1 мартыште ВКП(б) Маробкомын очередной Пленумжо лийын. Архипов йолташым ВКП(б) ЦК-ын распоряженийышкыже отозватлымылан лийын Пленум тудым ВКП(б) Обкомын первый секретарьже обязанность гыч освободитлен.

Пленум ВКП(б) Обкомын первый секретарьжылан В. М. Кушнарев йолташым утвердитлен.

ТАСС-ын увертарымыже

Советский правительство испанский беженец-шамычлан полышым пуашлан 5 миллион франкым ассигноватлен да тиде суммым Парижыште улшо испанский посол господин Паскуан распоряженийышкыже переводитлен.

Вениамин Михайлович КУШНАРЕВ

Вениамин Михайлович Кушнарев йолташ 1902 ийыште Кубанеш шочын. 15 ияшыже годымак тудо самостоятельно илаш тӱналеш. 1919 ийыште комсомолыш, а 1923 ийыште партийыш пура.

1924 ий гыч 1926 ий марте Пашазе-Кресавык Йошкар Армийыште лиеш, армий гыч демобилизоватлалтме деч вара озанлык да политический пашан тӱрлӧ участкылаштыже ышта.

1934 ийыште Сталин лӱмеш промышленный академийыш тунемаш колталтеш да академийым 1937 ийыште тунем пытара. Тиде ийыштак Кушнарев йолташым Орджоникидзевский крайисполком председательлан сайлыме. 1938 ий сентябрь гыч кызытсе жап марте Кушнарев йолташ ВКП(б) ЦК-ын аппаратыштыже пашам ыштен.

КОММУНИСТИЧЕСКИЙ ИНТЕРНАЦИОНАЛЛАН 20 ИИ

Коло ий ончыч, 1919 ий мартыште Ленин ден Сталиным вуйлатымышт деве **Кумшо, Коммунистический Интернационалым** основатлыме. ВКП(б) Центральный Комитетын поручитлымыже почеш Ленин йолташ Коминтернын 1 конгрессшым почын. Конгресс Великий Октябрьский социалистический революций деве Западыште лийше виян революционный нӧлталтмаш обстановкышто погынен. Миллионный массын революционный нӧлталтмашым вуйлаташ, тудым пролетарский революций верч кучедалмашке вангаен керт ше революционный штабым ышташ кӱлеш ыле. Тыгай штаблан Кумшо, **Коммунистический Интернационал** лийын.

Мировой империалистический войнан тӱҥалтышыштыжак 1914 ий августышто, II Интернационалын партийже-шамыч пашазе классым предатленыт, шкенышттын буржуазный правительствышт могырыш вонченыт, грабительский войнаште шке отечественный буржуазийын империалистический интересше-шамычым аралаш пролетариатым ӱжыныт. Империалистический война II Интернационалын крахшым ускоритлен.

II Интернационал шаланымеке, Ленин Кумшо Интернационалым основатлашлан вийым погаш тӱҥалын. В. И. Ленин эше империалистический войнам тӱҥалме первой кечылаштыжак у да подлинно революционный Кумшо, Коммунистический Интернационалым создатлаш II Интернационалын лучший революционный элементше-шамычым шке йырже погаш тӱҥалын. Тидын ден пырляк II Интернационал гыч улшо опортунист-шамычым да нунын пособникышт-шамычым беспощадно клеймитлен. Тудо империалистический войнам гражданский войнаш савырыме лозунг ваштареш кучедалше Иуда—Троцкийын вредательский политикыжым клеймитлен.

1918 ий мучко первый самостоятельный коммунистический партий - шамыч Аргентиныште, Финляндийыште, Венгрийыште Австрийыште, Польшышто, Германийыште ышталтыныт. 1919 ий 24 январьыште большевистский партийын Центральный Комитетше чыла элласе коммунистический партий-шамычым Коммунистический Интернационал йыр сплотитлалташ да тудын первый с'ездыштыже участвоватлаш ӱжын обратитлен. Нуно Ленин—Сталин партийын ӱжмашыжым колын Москвашке Коммунистический Интернационалын I конгрессышкыже погыненыт.

Конгресс Коминтерн исполкомым (ИККИ)—III, Коммунистический Интернационалын исполнительный органжым образоватлен. Тыге у тилан международный революционный пролетарский организаций— Коммунистический Интернационал, марксистско-ленинский Интернационал ышталтын." (ВКП(б) историй краткий курс".

20 ий ожно компартий-шамыч шагал эллаште ыльыч. Кызыт коммунистический партийдыме метрополий але колоний тӱняште иктат уке. Коминтернын VII-ше конгрессыжлан тӱрлӧ элласе 76 коммунистический партий-шамыч иктыш ушненыт. Нуно подлинно массовый партий лийыныт, шке почешышт пролетариатын пеш кугу армийжым вангаят. Мемнан (большевик-шамыч) Всесоюзный Коммунистический партий Коминтернын ведущий секцийже улеш, тудын организационный, тактический да стратегический принципше Коминтернын пашаштыже основыш пышталтын.

Коминтернын VII конгрессыжын решенийыштыже ончыкталтше единый да калык фронтын сталинский идей чыла элласе шемер-шамыч коклаште пеш кугу откликым муын. Вет калык фронт гына Францийын национальный интересшым выражатла да арален шога. Калык фронт идей Испанийыште илышыш пурталтын. Тиде идей Чилийыштат сенген, компартийын вуйлатымыже почеш тушто 1936 ий мартыште калык фронт ышталтын. Калык фронт буржуазно-демократический эллаште велэ огыл, фашистский эллаштат шарла. Чӱчкыдынак Берлинын, Венан уремлаштышт фашизм ваштареш ӱжшӧ калык фронтын листовкыжо-шамычым ужаш лиеш. Калык фронт—фашизмлан сеҥаш лийдыме чарак.

Тушман - шамыч ваштареш непримиримо кучедалмашеш, чарныдыме классовый кучедалмашеш братский компартия - шамыч идейно да организационно калитлалтыныт, Коминтернын рулевойжо Димитров йолташ, Германийысе компартийын вождьшо Эрнст Тельман, Испаний компартийын вождьшо-шамыч Хозе Диас ден Долорес Ибаррури, Франций компартийын вождьшо-шамыч Кашен ден Торез да Коминтернын тӱжем ден улшо моло героический боецше-шамыч человечествын красаже ден гордостьшо лийын шогат. Нуным Великий Сталин воспитатлен. Сталин йолташын вуйлатымыже деве Коммунистический Интернационал посна партий-шамычын йоҥгылышыштым тӧрлатен.

Коммунистический Интернационал—ленинизмын международный партийже—ила да сеҥа, тудын величайший идейже сеҥаш лийдыме улеш.

IV-ше ГЛАВАМ ИЗУЧАТЛЕМ

Большевик-шамыч партийын чапле историйжым тунеммаште руководящий комсомольский кадр-шамыч, тугак актив-шамычат личный примерым ончыкташ обязан улыт. Большевизмым овладеватлымаш пеш серьезный паша. Тудо кажне еҥ деч терпеливый да настойчивый отношенийым требоватла. Мый тидым раш умленам.

„ВКП(б) историй краткий курс" лекме верген уверым колмекем тудым верлашке толын шумыжым пеш чот вученам. Тиде замечательный учебникым налым да ВКП(б) ЦК-ын пропаганда нерген лукмо постановленийже почеш самостоятельно изучатлаш тӱҥальым. Мый тиде шотышто шке жапем тыгерак планироватленам: эрдене кынелмекем 2 час деч шагал огыл ВКП(б) историйым изучатлем да конспектироватлем. Тидын мӧҥгӧ занятийыш каем. Занятий гыч толмекем кажне кечын газетым, тӱрлӧ журналым лудам, эрласе кечылан дополнительный материал-шамычым ямдылем. Мый шкемын опыт гычем ынде раш палышым: если ВКП(б) историйым кастене, паша гыч ноен толмеке изучатлаш шинчат гын, умлаш пеш йӧсӧ, вуеш нимат ок код. Сандене кызыт кажне кечын эрдене изучатлем да тиде мыланем кугу эффектым пуа.

Тудымат каласаш кӱлеш, мемнан большевик-шамыч партийын историйым келгын тунемаш шонышо шамычлан „ВКП(б) историй краткий курсым" основыш пышташ да моло источникла гыч дополнительный материал-шамычым кычалаш кӱлеш. А тидыже марксистско-ленинский теорийым тунеммаште моткоч кугу полышым пуа. Сандене мые тӱрлӧ газетым, „Партийное строительство" ден „Спутник агитатора" журнал-шамычым выписыватлем. Адак ВКП(б) историй альбомым налам. Нине журнал-шамыч ВКП(б) историй тунемше-шамычлан шуко кӱлешан дополнительный материал-шамычым печатлат.

Тылеч посна тӱрлӧ тема дене лийше консультаций-шамычымат мондымо ок кӱл. Мый шкенан районышто кушто, могай консультаций лийме нерген колам гын, тушко шумем семын эре коштам. Мыланем ВКП(б) Роҥго райком инструктор Сорокин йолташат шуко полшен. Тудо ала мыняр гана поснак консультацийым ыштен да кажне толмыжо годым мыйын тунеммем, конспектем проверятла.

Кызыт мые кум главам тунем пытаренам да нылымше главам изучатлаш тӱҥалынам. Чынак, пашалан сайын пижат гын, результатшат сай. Ынде изучатлыме кум глава гыч мланем иктаж могай вопросым пуат гын, тудо вопрос-шамычлан ӧрмалгыде отвечатлен кертам. ВКП(б) ЦК-ын пропаганда нерген лукмо постановленийже деч ончыч ме кружокшот дене тунемына ыле. Мыланем эре 20 километр коклаш кошташ логалын. Тиде годым пеш шагал тунем кертынам да эффектшат лийын огыл. Умбакыжым шке шинчымашем нӧлташ уло вием дене пижам да большевизмым овладеватлымаште личный примерым ончыкташ тӱҥалам.

С. И Никитин,

Роҥго район Алеевский начальный школын учительже.

Трактор ремонтироватлыме пашам кӱрылтмашке шуктеныт

Йошкар-Ола МТС ден МТМ план почеш 20 „СТЗ" да 2 „ЧТЗ" трактор-шамычлан капитальный ремонтым, 11 „СТЗ" ден 2 „ЧТЗ" трактор-шамычлан текущий ремонтым ыштышаш ыльыч. Но таче кечылан 8 „СТЗ" тракторым гына ремонтироватлен шуктен. Вет МТС директор Челышев йолташ 1 мартлан чыла тракторым ремонтироватлен пыташ кӱлмым пеш раш шинчен. Но тудым, тиде срок нигунарат беспокоитлен огыл. Трактор-шамыч ремонтироватлымаш ончычсо семынак чыташ лийдыме эркын кая.

Ремонт пашам шуктышо пашазе - шамыч коклаште социалистический соревнований ден стахановский движенийым пеш начар организоватлыме. Предс'ездовский социалистический соревнованийыш формально гына ушнен улыт. Соцдоговорым лачак кок еҥ велэ оформитленыт, а моло пашазе-шамыч мут дене гына соревноватлат. Ремонт пашаште южо пашазе-шамыч пеш сай примерым ончыктат. Но нунын паша нормым шуктен толмашыштым огыт терге.

Теве электрик Кротов кечаш паша нормым 200 процентлан темен толеш. Тыгак комбайнер Голиков, слесарь Хорошавин, токарь Камаев да кузнец Хитяев кечаш паша нормым 150—190 процент марте темен толыт. Но нунын инициативыштым ни дирекций, ни партийный организаций, ни комсомольский организаций огыт поддерживатле, паша

Морко МТС-ын механикше комсомолка В. И. Суслова йолташ.

Фото М. Чуршуковын.

опытыштым вес пашазе-шамычлан передаватлаш огыт тырше.

Политико - воспитательный пашат ремонт пашам ыштыше шамыч коклаште пеш начар ышталтеш. А помполит Топоногов йолташ, „воспитательный пашам начар огыл ыштена" манын моктана да шкенжым успокоитла. Тудо нимынярат моктанен огеш керт. Таче марте чылажат международный положений дене гына кум беседым эртарен. Молотов ден Жданов йолташ-шамычын доклад тезисыштым улыжат кок шагат велэ лончыленыт.

Культурно-массовый паша йӧршеш огеш ышталт. Красный уголок пашам огеш ыште. Эсогыл паша деч вара газета лудашат вер уке. Культурно канашлан дирекций нимогай условийым создатлен огыл. А комсомольский организаций дек пуйто тиде паша огеш относитле, санденак дирекций дене миритлен ила.

ВКП(б) Маробкомын II-шо пленум решенийже тракторист - шамыч дене полный расчетым ышташ обязатлен ыле. Но Йошкар-Ола МТС таче кечылан 13565 теҥге оксам, 95 тонн киндым тракторист-шамычлан тӱлен огыл.

Нине ончыктымо факт-шамычым Йошкар - Ола МТС-лан кызытак большевистски тӧрлаташ кӱлеш.

Мих. Толстухин.

КУГЕЧЕ КУШЕЧ ЛЕКТЫН ДА ТУДЫН КЛАССОВЫЙ СУЩНОСТЬШО

ЛЕКЦИЙ ЫШТАШ ТЕЗИС-ШАМЫЧ

1. Церковный календарьыште да христиан-шамычын юлаштышт кугече тӱҥ верым налын шога.

Церковник-шамыч тыге ойлат, пуйто тиде пайремым первый христиан-шамычак евангелий-шамычын ойлымо Иисус Христосын орланымыже, колымыжо да ылыжмыже лӱмеш ыштеныт.

Но тидыже чын огыл.

Эн ондак каласаш кӱлеш, вет Иисус Христос нигунамат лийын огыл, Иисус—тиде шонен лукмо „божественный спаситель" образше, т. е. мифический личность.

Христосым шонен лукмаш, эн ондак, тышеч коеш: христианство лекме жапыште да тудын начальный периодыштыжо илыше нехристианский писатель-шамыч Христос нерген—тудо еҥ да исторический деятель улеш манын нимомат возен огытыл. А тыгай писатель-шамыч ятыр ылыч. Например, Грецийыште историк Плутарх (50—120), Римыште—философ Сенека (65 ийыште колен), поэт-шамыч Персий (34—62), Марциал (40—103) да Ювенал (45—130), историк-шамыч Тацит (55—120), Плиний Младший (62—114), Светоний (I—II курымлаште) да молат. Тунам еврейский писатель-шамычат лийыныт: философ Филон (54—55 ийлаште колен), историк-шамыч Иосиф Флавий (37—100) да Юст (60—80 ийлаште возен).

Вара, христиан-шамыч шкежат шкеныштын древнейший произведенийыштышт, например, „Откровение Иоанна"(69 ий гудлаште возымо) да „Павловы послания" I курымын мучашыштыже Христосым айдеме гайым огыл, исторический деятель семын огыл, а йомакыште улшо юмо гайым, „небесный спаситель" семын изображатлат, пуйто тудо алагушто, алагунам да алагузе кава гыч мландыш волен да айдемыла койшо кап-кылан улмаш. Теве тыге, ранне христианский произведенийлаште Иисус восточный моло юмо-шамыч гаяк мифический божество улмаш.

II курымын первый половинаштыже гына христианский произведенийлаште—„евангелий-шамычыште"—Христос айдеме, исторический деятель чертан гайла выступатла, но туге гынат эше вполне огыл: евангелий-шамычыште Христос але эше „богочеловек" гай, т. е. ик жапыштак юмо да айдеме улшо гай изображатлалтеш, тидыже тудын реальный улмыжым, историйыште лиймыжым але ок ончыкто.

Главный источник-шамыч кокла гыч иктыже, кушеч евангелист-шамыч Христос нерген йомакым возашлан материалым налыныт, тиде еврейский религиозный представлений-шамыч, особенно ветхозаветный библий—„писаний" — служитленыт.

2. Ондакше кугече Христос нерген ойлышо тиде йомак-шамыч дене нимынярат кылдалтын огыл ыле, а кугече йӧршеш вес семын да христианство деч шукерте ожно лектын. Кугече ожнысо еврей-шамыч дене лектын да ондак тудо шошымсо вольык (скотоводческий) пайрем улмаш. Аравийский пустыньыште вольык кӱтышт ден пырля кочеватлыше еврей-шамыч шкеныштын вольыкыштым осал дух-шамыч деч магический обряд дене аралаш тӧченыт да нине дух-шамычым умилостивитлашлан, нунылан жертвым пуэныт—пачам да каза-пача-шамычым шӱшкылыныт. Тышеч, ончыни,—кугече, „пасха", т. е. „умилостивление" — лӱм лектын.

Вараракшым, кунам еврейский племя-шамыч Аравий гыч Палестиныш кусненыт да тушто земледелий дене заниматлаш тӱҥалыныт, тунам нунын кугече ден пырля вес пайрем—шурно тӱредаш тӱҥалме дене кылдалтше пайрем лектын. Тиде пайрем „маццот", т. е. шере кинде манылтын, вет тиде кечылаште еврей-земледелец-шамыч местный юмо ден дух-шамычлан жертвым—первый шурно вуйым да у ложаш дене ыштыме первый киндым пуэныт. Вашке еврей шамычын шкеныштын государство лийын да Ягве юмын национальный религий вырабатлалтын, а Иерусалимыште Ягве юмылан главный черке ыштaлтын.

Классовый обществыште, у социальный условийлаште, кугече у обрядовый да идеологический содержаний дене темалтын. Тудо „маццот" пайрем дене ушнен, тидын ден пырля тошто годсо озанлык паша дене кылдалтмыже тудын йомын да кугече шуко кечан единый пайремыш савырнен. Тиде периодышто верующий-шамыч кугечым „еврей шамычын Египет гыч лектын каймышт нерген" библийысе йомак дене связыватленыт.

Пытартышлан, христианство лекме жапыште да тудын начальный периодыштыжо еврей-шамычын кугечышт божественный „мессийын" — спасительын вашке толмашыжлан ӱшаныме дене ушнен, пуйто тиде спаситель еврейский калыкым римлян шамычын игошт деч утарышаш да мланде ӱмбалне „царство божие"-м ыштышаш. Теве тыгай видан кугечыште еврейский калыкын да тудын отдельный слойжо ден классше-шамычын нунын угнетатлыше общественный вий ончылно бессилийышт фантастически отражатлалтын.

Еврей-шамычын кугечышт I-II курымлаште теве тыгай лийын, тыгай видан кугечым ранний христиан-шамыч шканышт налыныт, но тудым тӱҥ гычак вашталтеныт да тудлан вес содержанийым, христианский идеологический содержанийым пуэныт.

Эн ончычак ранний христиан-шамыч кугечын национальный еврейский чертаже-шамыч деч лишатленыт да тудлан вес характерым пуэныт. Нуно кугечым еҥ-шамычын сулыкаш (грех) улмышт нерген шкеныштын идея дене, Иисус Христосым сулыкан человечество ден верховный божество коклаште кавасе посредник семын представитлымышт дене, вес тӱнясе (загробный) илышлан да курымаш блаженстволан инанымышт дене кылденыт.

3. II курымышто христиан-шамычын кугечышт адакат вашталтын. Язычник-шамыч христианствошко вончымышт ден пырля пеленышт шкеныштын тошто верованийыштым, обрядыштым, пайремыштым конденыт, сандене кугече тӱрлӧ божество—„спаситель"-шамычын: египетский Озирисын, сирийский Адонисын, Фригийский Аттисын, греческий Дионисын да молынат—„колымышт да ылыжмышт" языческий шошымсо пайрем-шамыч дене ушналтын.

Нине языческий пайрем-шамыч тыгерак эртеныт: первый кечылаште пӱтӧ да тӱрлӧ семын воздержанийым соблюдатленыт, верующий-шамыч сулыкыштым касареныт, очистительный обряд шамычым эртареныт. Богослужений ойган да шӱлыкан характеран лийын, тудо плащаница воктен—колоткаште изображатлыме божество воктен эртаралтын да „спасительын" орланымыже ден орланен колымыжым ончыктен. Ик кечын тиде плащаницам, колышым тоймо годым мурымо молитва-шамычым мурен, черке йыр кондыштыныт; колышо божеством черкысе пещерыш пыштеныт—„оеныт".

Кумышо кечыште пелйӱдым сӱрет йӧршеш вашталтын: жрец шамыч ош вургемым чиеныт, черкыште волгыдо лийын, шӱлыкан богослужений йывыртышашлан богослужений дене вашталтын, плащаницам „шӱгар" гыч луктыныт, божеством ылыжмыже нерген увертареныт; пӱтӧ отменятлалтын, верующий-шамыч пайремлык вургемыштым чиеныт, пӧрт еда сийлалтыныт, веселитленыт да вашлиймышт годым ваш-ваш ойленыт: „господь воскрес" („юмо ылыжын"). Пайрем чот шарлен, гуляйымаш тӱҥалын да икмыняр кече тыге шуйнен, тиде кечылаште озанлыкыште кеч могай паша ыштымым чареныт. Верующий-шамыч тыге шоненыт, пуйто нине божество-шамычын колымышт да ылыжмышт еҥ-шамычлан бессмертийым (колыдымашым) да вес тӱняште блаженством обеспечитла.

4. Язычник кокла гыч лийше христиан-шамыч шкеныштын шошымсо пайремыштым христианский культыш конденыт (тидыжым ме кӱшнӧ каласена ыле), нунын марте улшо иудейско-христианский кугече дене ушеныт, Иисус Христос нерген йомак-шамыч дене связыватленыт да теве тыге Иисусын орланымыже, колымыжо да ылыжмыже пайремым—своеобразный, смешанный характеран, шуко кечан христианский пайремым создатленыт, а кугечын ожнысо еврейский лӱмжӧ кодын. Тушечын, нине пайрем-шамыч гыч кугечышке плащаница воктен шкенжын шӱлыкан богослуженийже дене „страстная неделя" обряд да „светлое христово воскресение" шкенжын торжественный службаже дене, пӱтым отменитлымыже дене, верующий-шамычын говетлымышт дене, „христос воскрес" манын саламлыме дене да т. м. пуреныт.

Христианский кугече вырабатыватлымаш процесс II курымын кокымшо пелыштыже да III курымышто каен шоген. Ондакше тудым еврейский кугече дене ик жапыштак пайремленыт, но IV курымышто никейский вселенский соборышто 325 ийын да антиохийский соборышто 341 ийын кугечым шошымсо равноденствий да полнолуний мӧнгӧ первый рушарняш пайремлыме нерген черкын официальный постановленийже лийын.

Римский империй III-IV курымлаште острый кризисым переживатлен, тиде кризис рабовладельческий озанлыкын разложитлымыжлан кӧра лийын, кул-шамычын да беднотан революционный выступленийышт дене да империйын границышкыже варвар-шамычын натискышт дене тудо эше утларак чӱчкыдемын Пызырен шогышо социальный обстановка, эрласе кечылан нимогай ӱшан лийдымаш да тулеч молат, шемер коклаште религиозный настроений, мистицизм виянгашлан, вес тӱнясе илышлан да колыма гыч ылыжмылан инанымаш виянгашлан способствоватленыт. Садлан кугече, кушто спаситель-Христосын искупительный жертвыже нерген христианствын тӱҥ идейже обрядовый выраженийым муын, первый верыш лектын да главный христианский пайрем лийын.

Тудлан ончык лекташыже эксплоататорский класс-шамычат да черкын руководительже-шамычат полшеныт, нуно пасхальный идеологийын да тудын „друг друга обымем"... „да ненавидящим нас простим воскресением" — лозунгыжо-шамычын реакционный, нунылан выгодный характеран улмыштым учитыватленыт.

5. Христианство ден пырля страстная неделя да кугече X курымышто Русьышкат кондалтыныт, тыште нуно верысе славянский шошымсо пайрем дене варналтыныт да тушеч шуко элемент-шамычым налыныт. Тиде пайремым славян-шамыч шошым ял озанлык паша тӱҥалмаш годым эртареныт да тиде шуко кечан пайрем улмаш. Тиде кечылаште славян-шамыч шкеныштын семейный дух-предокыштым „сийленыт", нурысо да растительный дух ден божество-шамычлан жертвым конденыт, озанлыкым да шкеныштым вечистая сила деч очищатлашлан магический обрядым эртареныт, магический обряд-шамыч дене шкенышт шурно урожайым, вольык приплодым да тулеч молымат обеспечитлаш тӧченыт.

Славянский пайрем-шамычын пережиткыштлан страстной арняште южо православный-шамычын пӧртым, вӱтам да вольыкым вӱд дене, ладан да четверговой (изарня) шӧнчал дене магически „очищатлымаш" юлаштым шотлаш лиеш. Кугече годым освятитлыме куличи да муно дене, мӧҥгышто еш коклаште, да тыгак шӱгарыште, шочшо да родственник тоймо шӱгарла ӱмбалне „разговлятлымаш" юла-шамычат славянский религий гыч кодшо улыт. Осал дух-шамыч ваштареш дикарский кучедалмаш кугече годымсо чаҥгым чот кырмаште, урем дене чӱктымо сортам кучен коштмаште, пӧрт ден кудвечыште, вольык коклаште, да тыгак нурлаште молебеным ыштымаште выступатла. Поп-шамычын ӱдышаш пырчым кугече годым „освящатлымышт" ожнысо магический обряд гыч налме да вашталтме.

6 Теве тыге, Русьышко, восточный славян-шамыч дек кондалтше кугече верысе славянский пайрем дене сливатлалтын, тудын деч обрядовый содержанийын ужашыжым налын да церковный культ ден юлаште видный верым налын.

Кугечым шарымаште да ончыко лукмаште церковник-шамыч князь ден кугыжа-шамыч могырым полный поддержкым муыныт. Князь ден кугыжа-шамычат поповский кугече кӱлеш манын тӱрлӧ семын подчеркиватлаш тӧченыт, шкеныштын участий дене да административный воздействий мера дене нуно чы-

(Мучашыже 4-ше стр.)

ЛЕКЦИЙ ЫШТАШ ТЕЗИС-ШАМЫЧ

МУЧАШ

ламат кугечым торешлатыде да обязательно пайремлаш обязыватленыт. Поп, князь да кугыжа-шамыч почеш чыла духовный ден светский феодально-крепостнический, а вараракшым буржуазно - капиталистический паразит-шамыч свора нушкын, тудо шемер калык шӱйышто шинчен да пашазе ден кресаньык - шамычын вӱрыштым йӱын.

Вет кугече нерген мифологийыште да обрядностьышто христианский идеологийын эксплоататор-шамычлан эн выгодный элементше-шамыч — всеобщий сулыклан, искупленийлан, страшный судлан, ылыжмашлан да вес тӱнясе илышлан инанымаш чумыралтын. Вет кугече „любовь к ближнему" да „прощение" проповедьым, кудын дене эксплоататор-шамыч шемер массым шкенышт кидышке прибиратлат, первый планыш выдвигатла. Конечно, нуылан выгодно, чтобы эксплоатироватлалтше - шамыч нуным йӧратышт да прощатлышт, а нунын ваштареш ынышт кредал.

Крепостнический эпохышто, кунам крепостной масса-шамыч помещиклан пашам ыштен орланеныт, айдемын элементарный праваже-шамыч деч лишатлалтыныт ыле, тунам нуно шканышт утешенийым да облегченийым молитвыште, религийыште муаш тыршеныт. Пайрем кечылаште нуно черкыш коштыныт, юмылан кумалыныт да чудым вученыт, вет нунын кокла гыч шукыжо моло выходным ужын огытыл.

Тиде молитвын идеологийже—классовый тушман ваштареш кредалме деч отказымаш рабский идеологий, крепостной рабство дене примиритлымаш идеологий. Христосын орланымыже да колымыжо нерген евангельский йомак - шамыч дене ушнен, тудо крепостной-шамычым рабство дене примиритлаш велэ огыл тӧчен, но тиде рабствым тыгак освящатлен.

Тиде рабский религиозный идеологий крепостной масса-шамыч коклаште эн чотшо страстной да кугече арняште оживатлалтын. Тиде кечылаште нуно тыге шоненыт да иваненыт, пуйто Христос мландыш волен да нунылан кӧра да нунын верч гына орланен да лач „шемер ден обремененный-шамычлан" вес тӱнясе „успокоенийым" сӧрен да шкенжын колымыжо дене обеспечитлен.

Страстной арня да кугече крепостной право условийыште велэ огыл, но умбакыжат, капитализм жапыштат тыгай реакционный рольым модын. Шӱлыкан кугу-пӱтан церковный служба, „айдеме сулыкан улмо" нерген, кап-кылын да мланде ӱмбалне илымын „бренностьышт нерген идейым проповедыватлымашын тыгай цельышт ыле: шемер шамычлан кулак, помещик, капиталист-шамыч ончылно покорностьым да смиренийым внушитлаш. Кугече кечын эртарыме служба, шупшалмаш, чаҥ кырымаш, икте - весым йӧратен илыме нерген проповедыватлымаш шемер калыкым классовый кредалмаш деч отвлекатленыт, илыме реальный условийышт деч нунын вниманийыштым фантастический мир могырыш отвлекатленыт.

Кызытсе капиталистический эллаште религий ден религиозный обряд-шамыч дене эн зверский форман эксплоатацийым, капиталистический разбойник-шамычын эн дикий разгулыштым освящатлат. Черке шемер-шамычым классовый кредалмаш деч отказатлаш да „шкенышт крестым йӧсланыде нумалаш, йомакысе Христосын „орланымыже" семынак орланаш призыватла.

Христос лӱм дене церковник-шамыч Абиссиний шупшын налмым санкционироватленыт, Испанийыште да Китайыште фашистский разбойым благословитлат, СССР ваштареш войнам провоцироватлат.

СССР условийлаште кугече тошто юлан вредный пережитокшо-шамыч кокла гыч ик эн вредный пережитокшо.

Эн ончычак, кугече кажне ийын верующий-шамычым шошо агам эртарыме ударный, срочный паша деч отвлекатла да йӱмашым шара.

Социализм ваштареш шогышо враждебный элемент-шамыч разгильдяйствым, рвачествым, социалистический собственностьым расхищатлымашым чыла семын поддерживатлат, тошто юлам тӱрлӧ семын шараш тӧчат, религиозный пайрем-шамычым пеш чот поддерживатлат.

Церковник-шамыч чыла религиозный пайрем-шамычым пайремлаш ӱжыт, тидыже дене нуно производственный план темымашым кӱрлаш, трудисциплиным пудырташ, чыла велэ последствийже-шамыч ден пырля тошто, йӱмаш юлам кумдан шараш тӧчат.

Тиде шотышто 1938 ийыште кугече кечыла гыч да 1939 ийыште рошто кечыла гыч южо пример-шамыч пеш сайын ончыктат.

Тыгай факт-шамыч Марийский республикыштат але лиедат, особенно тушто, кушто антирелигиозный пропагандым начарын шындыме. Керде ялыште (Оршанский район) сектант-шамыч але кугу влиянийым иметлат. Тыге крещений ваштареш 18 январьыште ачашт—сектант - шамычын влиянийыштлан кӧра школышко 21 ученик миен огытыл, учебный занятийым кӱрлыныт. Туштак 8 имне дене чодрам шупшыктышо бригада 18 еҥ 18 январьыште пашам кудалтен чодра гыч ялыш крещений пайрем эртараш толыныт.

Кырык-Марий районышто южо яллаште ӱарня кечылаште пеш чот йӱмаш да разгул каен.

Мало-Сундырский ял советыште колхозник-шамыч гыч шукыжо чодра пашам кудалтен, ӱарня эртараш толыныт, тидын дене чодра ямдылыме планым кӱрлыныт. А Троицкий Посад селаште чодра шупшыктышо бригада каныме кечыжым туге планироватлен, что каныме кече лач ӱарня кечылаште лийын.

Тыгай факт-шамыч кенгежымсе религиозный пайрем кечылаштат южо вере йӱымаш, прогул, пашам кӱрлмаш лиеденыт.

Тенийт церковник-шамыч кугече кечылам верующий-шамыч коклаште религиозный проповедьым шарашлан использоватлаш тӧчаш тӱҥалыт. Нуно шкенштын „любовь" да „всепрощение врагам своим" нерген лицемерный ӱжмашышт дене шемер - шамычын политический бдительностьыштым усыплятлаш, калыкын осал тушманже-шамычым разоблачитлыме паша гыч-шакше фашизмын троцкистско - бухаринский, буржуазно - националистический агентыштым разоблачитлыме паша гыч шемер-шамычым отвлекатлаш тӧчаш тӱҥалыт.

Фашизмын войнам да провокацийым ямдылыме условийлаште шемер - шамычлан, родинан патриотшо-шамычлан эреак теве мом шарнен шогыман: „Мемнан уло калыкым военный нападенийын опасностьшо ончычно мобилизационный ямде улмо состоянийыште кучаш кӱлеш, чтобы нимогай „случайность" да мемнан внешний тушман-шамычын нимогай фокусышт мемнам ямдылалтын шудымашеш авырен ынышт керт." (Сталин).

Шкенжын сеҥен налмыжым арален советский калык тушман кашакын кишке пыжаш-шамычшым, кеч могай елейный речьым да проповедьым ойлен „божественный" маске дене шылаш тӧчат гынат, разоблачатлен да ончыкыжат разоблачатлаш, вожге пытараш тӱҥалеш.

Советский калык кумышо пятилетний планым—классдыме социалистический общество строительствым завершитлыме да социализм гыч коммунизмыш постепенно вончымо планым темен шуктышлан шке вийжым эше чакырак сплотитла, шемер-шамыч—коммунизм ыштыше-шамычын сознанийыштышт капитализмын пережитокшо-шамычым пытарышаш верч кредалмашым эше кумдан шара.

СББ-ын Республиканский Советше.

Йошкар-Ола МТС-ын бригадирже Голиков ден трактористка Шадрина йолташ-шамыч трактор ремонтын качествыжым проверятлат.

Фото М. Чуршуковын.

Отлично тунемшаш верч кучедалына

Ме, Арбор неполный средний школышто тунемше-пионер-шамыч (М-Турек район) XVIII партс'езд ончылтмо кечым сайын вашлияш тыршена. С'езд марте начар отметкым пытараш, отлично да хорошо отметка дене тунемаш тӱҥалаш, шеҥгелан кодшо-шамычлан эреак полшен шогаш, прогул ваштареш решительно кучедалаш да БГСО ден ПВХО значок-шамычлан нормым сдатлен шукташ кучедалына. Тидым ме штен шуктева.

Г. Потаев,
И. Константинов,
Филиппов,
А. Григорьев.

ФИЗКУЛЬТУРНЫЙ ОБЩЕСТВЫМ ОРГАНИЗОВАТЛЫМЕ

ОРШАНКА. Великопольский средний школа пелен „Учитель" физкультурный обществым организоватлыме. Тушко 12 еҥ возалтын. Обществыште лыжный, футбольный, волейбольный, легко - атлетический секций-шамыч улыт. Кызыт лыжный секций пашам сай ышта. Шукерте огыл районный лыжный кроссыште тиде команда первый верым налын. Кызыт обществын членже да школьник-шамыч ече дене ГТО значоклан нормым сдатлат.

А. Герасимов.

ЛЫЖНЫЙ ДЕН СТРЕЛКОВЫЙ СОРЕВНОВАНИЙ

У-ТОР'ЯЛ. Шукерте огыл райцентреш лыжный да стрелковый соревнований эртаралте. Ече дене 10 километрыш соревнователен каймаште первый верым Йошкар-Ола „Динамо" обществын членже Ф. А. Смирнов налын. Кокымшо верым Наумов („У ял") да кумышо верым Загайнов налыныт. Ӱдрамаш кокла гыч кум километрыш каймаште первый верым Роженцова (педучилище) налын.

Стрелковый соревнованийыште педучилище команда ончыл верыш лектын. Сай результатым К. Антонов ончыктен.

В. Иванов.

СВБ ячейка кушкеш

Оршанка РКШ пелен 1938 ийыште 33 еҥ дене СВБ ячейкым организоватлыме ыле. Масса коклаште антирелигиозный пашам ыштыме дене кызыт ячейкыште 75 еҥ членлан шогат.

Ячейкыште ӱчкыдынак антирелигиозный тема дене лекций лиеда. Погынымаш-шамычат жапыште эрталтыт.

Беляев йолташ СВБ ячейкым сайын вуйлата.

А. Г.

Лудмо пӧрт пашам саемден

Мемнан „Пятилетка в 4 года" колхоз пелене лудмо пӧрт пытартыш жапыште шке пашажым саемден. Тушко кажне кечын колхозник, тунемше-шамыч газета, журнал лудаш коштыт.

Лудмо пӧрт вуйлатыше М. Козырева йолташ колхозник-шамычлан газетым, журналым йӱкын лудеш.

Н. Андреев.

Отв. редактор— К. А. ЛЕНСКИЙ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната № 70, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—194. Йошкар-Ола, 1-а типография Маргосиздата.